

dva dneva, da se v spomin našima apostoloma tudi narodni veselici tako lepo izvršite, kakor ste se izvršili cerkveni svečanosti! Program pevski, ki ga pri „besedi“ izvršuje čitalniški moški zbor, — kakor tudi program godbeni, ki ga izvršuje godba pes-polka velikega kneza Mihaela, ostaneta, kakor sta bila v zadnjem našem listu objavljena.

Naj dodamo poročilo o gori popisani cerkveni svečanosti naznanilo nekega pobalinskega vedenja, o katerem „Slov. Nar.“ poroča tako-le: „Ko so se v nedeljo dopoludne vračala narodna društva z zastavami iz frančiškanske cerkve mimo kazine, kjer je mnogo občinstva gledalo sprevod, izjavila sta se dva učenca v uniformi tukajšnjega Waldherrovega zavoda s sledečimi besedami o udih narodnih društev: „Die ersten vier sind noch etwas werth, das andere aber ist alles zusammen geklaubtes Gesindel!“ Ko so blizu stoječi slišali te nesramne besede, hoteli so predrzna fantalina takoj stresti, le narodnima gospodoma mestnemu odborniku g. P. in trgovcu g. K. se je posrečilo, da sta preprečila velik škandal, ki bi bil lahko nastal. Kako veselje za dunajske ustavoverne liste, ko bi bil kak „nemšk“ smrkavec skupil zasluženo klofuto! Waldherrovi odgojenci menda mislijo, da imajo igrati v Ljubljani rolo „praških nemških buršov en miniature.“

— Prav v istem smislu, v katerem so „Novice“ v zadnjem svojem listu objavile članek o potrebi, da nemški jezik ostane jezik vojne komande, in ga je „Laib. Zeitung“ nemški ponatisnila z napisom „Zur Sprachenfrage“, je te dni tudi „Politik“ iz Prage prinesla članek iz peresa merodajnega rodoljuba. To nam je dokaz, da tudi Čehi so za potrebno spoznali z očitno objavo na dan stopiti proti očitnemu, še nevarnejšemu pa skrivnemu rovarstvu neumorne ustavoverske klike. Nasproti našim nasprotnikom je res večkrat potrebna odkritosrčna beseda, da se laž za to stigmatizira, kar je — za perfidijo ustavoversko. Zato je tudi dunajski vladni časnik „Wien. Abendpost“ posnel nekoliko gori omenjeni članek „Novic“ rekoč: „Ljubljanske „Novice“ odločno protestujejo zoper trditve, da Čehi in Slovenci hočejo iz armadne komande in vojaških uradov odstraniti nemški jezik.“

— Svetli nadvojvoda Albrecht je bival dva dni v Ljubljani, kjer je inspiciral tukajšnjo garnizono. Še ta mesec pa pride v Ljubljano tudi svetli nadvojvoda Karol Ludevik, da, kakor prej v družih deželah, tako tudi tukaj pozve delovanje kranjske podružnice onega velikega dobrodelnega društva, ki pod imenom „avstrijskega društva rudečega križa“ (österreichische Gesellschaft vom rothen Kreuze) svojo skrb obrača na vojaštvo v vojskinem in mirnem času in se je ustanovilo leta 1867. kot stanovitno avstrijsko patriotično društvo. Gospod nadvojvoda želi osobno poznati gospé in gospode, ki na čelu stojijo društvu kranjskemu, in druge njegove ude, pa tudi ogledati zdravstveno gradivo, ki ga je tukajšnji odbor že pripravil za dotične potrebščine. Mudil se bode za to cel dan v Ljubljani.

— Gosp. deželni predsednik Winkler je uni torek bil navzoč dolgo časa pri zrelostnem izpitu dijakov tukajšnje gimnazije, ki se je vršil od torka do sobote.

— Gosp. Ogulin, odbornik podružnice kmetijske novomeške, je centralnemu odboru naznanil, da bode v nedeljo, 17. dne t. m., po zjutranji službi božji v šoli pri Belicerkvi, popoldne po krščanskem nauku pa v šoli pri sv. Šmarjeti razkladal trtno uš in ta vinogradom silno škodljivi mrčes pokazal v mikroskopičnih preparatih. Pozneje misli gosp. Ogulin se podati še v druge kraje novomeškega in krškega okraja in vinorejcem na srce položiti, da čujejo nad svojimi vinogradi in jih obvarujejo velike nesreče.

— (Tukajšnje c. k. okrajno glavarstvo) se bode skoro preselilo iz Dolgih ulic na Valvasorjev trg v hišo, kjer je bila preje finančna direkcija in glavni apalto tabaka. Poslopje se znotraj popolnem popravlja, bode pa kmalu urejeno.

— Iz Ajdovščine se poroča, da je 11. dne t. m. ondašnja predilnica za bombaž zgorela popolnem. Ogenj nastal je v jutro; svetilnica se je razbila in užgala bombaž; plamen se je strahovito hitro razširjal. Žalost je splošnja, ker je toliko ljudstva brez zaslužka.

— Pri konečni obravnavi proti Jos. Presnicu (ne pa pri, kakor se je v zadnjih „Novicah“ tiskarni pogrešek glasilo, ker ste črki „ot“ izpuščeni bili) bil je obsojen na dve leti težke ječe, poostrene vsak mesec z enim postom in na povračilo 29.222 gold., od tistih 36.000 gld., katere je izneveril kot blagajnik hranilnice kranjske. Čisto kratka obravnava trajala 3 ure.

— („Kärnten von Valvasor“) S tem naznanja gosp. J. Krajec, ki je uže Valvasorjevo „Ehre des Herzogthums Krain“ vnovič na svitlo dal, da je pričel izdajati zdaj tudi enako delo Valvasorjevo o deželi koroški, prvič izdano l. 1688. Kakor je Valvasorjeva kronika dežele kranjske v prvi vrsti mikavna in velike vrednosti za zgodovino njeno, tako bo tudi kronika dežele koroške dobro došla posebno Korošcem in spisovateljem zgodovine te dežele, pa tudi drugim, vzlasti sosedom. Dobra je toraj misel gosp. Krajca, to uže jako redko delo dati vnovič na svitlo, za kar je od deželne vlade dobil uže dovoljenje. Kakor pripoveduje v naznanilu, bo to delo izhajalo v mesečnih zvezkih po 5 pól in bo končano v 14 zvezkih. Knjiga bo okinčana z 223 podobami gradov, cerkev, mest, samostanov itd. Na ogled poslana slika kaže samostan Št. Pavelski in je prav lično izdelana. Cena vsakemu zvezku bo 60 kr. Naročila in denar naj se pošiljajo gosp. J. Krajcu, tiskarju v Novem mestu (Rudolfs-wert). Mi želimo marljivemu gospodu izdajatelju, ki je Valvasorjevo kroniko kranjske tako lepo dovršil, da tudi za to novo delo dobi dosti naročnikov, in ga zato prav toplo priporočamo.

— Iz Brna nam je došel sledeči dopis s prošnjo, naj ga objavimo v „Novicah“:

V št. 148. „Slov. Naroda“ neki g. „Spektabilis“ moje novelo „Roka in srce“ spravlja v dotiko s spisi Heise-a. Proti temu natolcevanji plagiatstva izjavljam sledeče: 1) da je moja novela „Roka in srce“ (v „Kresu“) moje popolnem lastno delo, toraj moja izvirna novela; 2) da jaz sploh nisem imela niti nimam navade drugih posnemati, česar, kakor upam, bode se slovensko občinstvo še večkrat imelo priliko prepričati; 3) gosp. natolcevalec moje novele naj dokáže, da imenovana novela ni moje delo, ampak plagiat iz Heise-ja, katerega jaz ravno toliko poznam kakor neznanega mi g. „Spektabilisa“. Dostaviti pa še imam v obrambo napadene svoje pisateljske časti, da imam jaz do slovenskega občinstva in do istine v obče preveč spoštovanja, da bi se drznola je s tujimi za svoje izdajanimi spisi mistificirati.

Pavlina Pajkova.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Imenovanje generala Krausa, dosedaj predsednika najviše vojaške sodnije na Dunaji, za vodnika českega namestništva, je spravilo ustavaške dunajske liste na noge, da je vsak po svoje in vsak drugačen krik zagnal. „N. fr. Pr.“ pravi, da je to koncesija Čehom in da bo Kraus z „ustavoverci“ ravnal tako, kakor je prejšnji čas ravnal Kobler s Čehi, nasprotno

pa „D. Ztg.“ misli, da je Kraus tje postavljen bil proti volji ministerstva, da bo toraj Čehe strahoval; blizo tako sodijo tudi drugi listi Herbstovcev. Vsem takim abotnim spletkarijam pa prav gorko založi „Presse“ z uradnim pojasnilom tem, da je Krausa na Česko poslal cesar sam, kar je znamenje posebnega zaupanja cesarjevega do generala Krausa, katerega je res volja mir narediti na Českem. Namestnik Weber bo skoro gotovo popolnem odstavljen. Bivajočemu v Karlovih toplicah je ob času pražkih prask ukazal Taafe, naj gre nemudoma v Prago na svoje mesto, a Weber se je branil in izgovarjal z boleznijo, ter ostal v Toplicah. Na to je Taafe neki rekel, da vsak višji vojak, ki ni uže kar za smrt bolan, moral bi o času bitve biti na svojem mestu.

— Praznik sv. Cirila in Metoda se je 5. t. m. tu obhajal s slovesnima sv. mašama v česki cerkvi sv. Ane in pa v cerkvi sv. Marije na obrežji; v obeh cerkvah je bilo zbranega veliko tukajšnjega slovanskega prebivalstva raznih narodov. V prvi cerkvi je imel slovesnosti primeren govor pater Bonaventura, slovansko pevsko društvo pa je pelo Kuhačevo staroslovansko mašo. Prišlo je tudi več deputacij slovanskih društev. Društvo „Slovenija“ je poslalo sv. Očetu telegrafično zahvalnico za toliko Slovanom skazano ljubezen.

Iz Celovca. — Novi knezoškof gosp. Peter Funder je bil v nedeljo slovesno vpeljan v stolno cerkev. Okrožnica, s katero gospod knezoškof napoveduje nastop svoje vladikovine, glasi se samo v nemškem jeziku, čeravno pravi „allen Gläubigen meiner Diözese“.

Iz Zagreba. — Hrvatski zbor je dne 12. t. m. sklenil svoje triletno zborovanje na navadni slovesni način. Pri pričetku seje je bilo prebrano kraljevo pismo (reskript), v katerem se ban pooblaščuje skleniti zborovanje. Zbornica je sprejela pismo z dolžnim spoštovanjem do Nj. Veličanstva; potem je bil v cerkvi sv. Marka „Te Deum“.

— 5. dne t. m. bila je tukaj slovesna maša po slov. obredih s privoljenjem papeževim. Župan Mrazovič je kardinalu Jacobini-ju telegrafoval, da je bil ves Zagreb ta dan v praznični obleki, in da je bila cerkev prepolna ljudstva. Zvonovi so prvokrat zopet zapeli, kar je bil potres. „N. fr. Pr.“ se togoti, da so morali med mašo tudi judje zapreti štacune.

Iz Rima. — 3., 4. in 5. dan julija ostanejo, dokler bo svet stal, v živem spominu vsega katoliškega svetá. — 5. dne t. m. so sv. oče Leon XIII. velečastno sprejeli slovanske romarje; uže dolgo se ni, kakor po „Vaterlandu“ poroča „Slovenec“, nobeni deputaciji skazala tolika čast, kakor Slovanom. Odločena je bila za to največa dvorana v Vatikanu, pa še ta je bila tako tesna, da so vročine imeli v dvorani 40 stopinj R. Sv. Oče so bili pri tej priliki v največem ornatu; v dvorano so jih prinesli na stolu, kar je sicer samo pri največih slovesnostih v navadi in 28 kardinalov jih je spremljevalo. Tudi papeževi žandarji in stražniki so bili v največi paradi, kar se ni zgodilo uže 13 let, še celó tedaj ne, ko sta bila ruska velika kneza pri sv. Očetu. Nenavadno je bilo tudi to, da je smel škof Strossmajer sv. Očeta pozdraviti v posebnem govoru, in da so papež na to odgovorili stojé s prekrasnim govorom latinskim, ki je trajal skoraj pol ure. Tudi to je bilo nekaj nenavadnega, da je sprejem trpel čez 3 ure, da si je vročina nadlegovala sv. Očeta in romarje, in da so blagoslov dali pojé, kar je pričalo, da se jim zdi ta sprejem posebno slovesen. Ko so se jim smeli romarji bližati, da bi jim skazali svoje češčenje, nastala je taka gnječa, da so stražniki in žandarji komaj ohranili red.

Posebno slovesna je bila tridnevica (3. 4. 5. julija), ki so jo romarji opravljali ss. Cirilu in Metodu na čast v stari cerkvi sv. Klemena, kjer je sv. Ciril pokopan. — Prvi dan v nedeljo 3. t. m. je rusinski nadškof Sembratovič maševal, njegov brat, pomožni škof v Levovu, pa je pridigoval; popoldne po je poljski pridigoval general resurekcionistovega reda Semenka. Drugi dan je maševal bulgarski škof Izvorov, pridigoval je slovaški fajmošter Slotta, popoldne pa je imel pridigo proš Štulc česki, ter je vse vnel s svojim ognjevitim in duhovitim govorom. Tretji dan je maševal in pridigoval djakovski škof Strossmajer hrvatski; popoldne pa je pridigoval italijanski msgn. Schiaffino. — Na prošnjo vstava sv. Hieronima imel je škof Strossmajer 6. t. m. še slovesno slovansko sv. mašo, pridigoval pa je slovenski starološki dekan Kožuh.

Tudi akademija je bila slovesna in so se je vdeležili sv. Oče in mnogi kardinali. Posebno znamenit je bil italijanski govor, ki ga je imel g. Presutti, in ki je slovanskim gostom toliko dopadel, da je dr. Rački govornika objel ter ga prosil za prepis izvrstnega govora, škof Strossmajer pa je pristavil, naj bi se ta govor objavil po vseh slovanskih časnikih. Knezoškofa ljubljanskega kaplan gosp. Kobler je pri akademiji deklamoval slovensko pesem „Triglav Balkanu“.

Papež so razposlali 29. junija škofom itd. okrožnico, v kateri govoré: 1) o puntarskih nazorih; 2) o ljudski najviši oblasti; 3) da je vsa oblast od Boga; 4) o družbini pogodbi (contract social); 5) o dolžnostih podložnikov; 6) da je treba Bogu bolj pokornim biti kakor ljudem; 7) o dolžnostih vladarjev; 8) o pokorščini prvih kristijanov; 9) o svetem rimskem kraljestvu; 10) o novošegnih zmotah; 11) da more le vera človeka rešiti; 12) opominovanje do vladarjev in narodov; 13) spodbuda do škofov; 14) opominovanje k molitvi.

Iz Rusije. — Grof Ignatiev tiho, pa neutrudljivo dela na to, da bi se bolj razvila opravila deželnih stanov in se iz njih sčasoma popolne zbornice osnovale, ruskim zgodovinskim razmeram primerne. Zeló zmanjšati armadne stroške je njegov glavni namen, in zategadelj zmanjšati število generalov in uradnikov vojaške uprave, vojaške gimnazije pa popolno odpraviti in jih združiti s civilnimi gimnazijami. Tako misli najmanj 30 milijonov prihraniti vojnemu budgetu. Tudi šolstvo namerava predrugačiti in pri cesarski hiši marsikake administrativne reforme vpeljati.

Amerika. — Predsednik Garfield, ki je bil hudo obstreljen, se boljšega čuti. Proti morilcu se ne bode pričelo prej preiskovanje, dokler se za gotovo ne vé, ali bode Garfield okrel ali ne. — V zadnji seji trgovske zbornice v Novem Jorku so nekateri udje sklenili, da naberó 250.000 dolarjev, kateri se naložé v amerikske državne obligacije, obresti njihove pa da se dadó soprogi Garfieldovi, po smrti njeni pa otrokom. Tako hoté praktični Amerikanci izkazati predsedniku svoje simpatije.

Žitna cena

v Ljubljani 9. julija 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banaške 10 gold. 3 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 7 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 3 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 3 gold. 8 kr. — Krompir 3 gold. 3 kr. 100 kilogramov.